

Charakterystyka miejsca odbycia praktyk

Jestem nauczycielem w Gimnazjum Nr 3 we Wrocławiu. W przeszłości (3 lata temu) będąc wychowawcą klasy III byłem z uczniami w Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej właściwej dla naszego rejonu na zajęciach zawodoznawczych, które były organizowane przez pedagoga szkolnego, ale prowadzone przez pracownika poradni. W kolejnych latach uczniowie jeździli z wychowawcami do Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej przy ul. Strzegomskiej 47. W roku szkolnym 2005/2006 zajęcia zawodoznawcze odbywały się w naszej szkole, a były prowadzone przez kompetentne osoby zaproszone przez pedagoga szkolnego.

Szkoła, w której pracuję, jest dobrze wyposażona w materiały informacyjne: informatory, przewodniki po zawodach, filmy. Nie ma jednak doradcy zawodowego i nie funkcjonuje w naszej szkole SzOK.

Podjęmując pracę doradcy zawodowego w mojej szkole chciałbym włączyć nauczycieli-wychowawców w działania w zakresie orientacji zawodowej. Cykl kształcenia w gimnazjum podzieliłbym na 3 zakresy tematyczne:

- dla klas pierwszych – *Samopoznanie*,
- Dla klas drugich – *Poznanie zawodów i własnych skłonności zawodowych*,
- Dla klas trzecich – *Poznanie szkół, warunki rekrutacji i wybór szkoły*.

Dążyłbym do tego, aby wychowawcy poszczególnych roczników uwzględnili w planach godzin wychowawczych tę tematykę i tym samym wspierali mnie w realizacji zagadnień z orientacji zawodowej, gdybym nie był w stanie dotrzeć do wszystkich klas. Oczywiście służyłbym pomocą w sporządzeniu odpowiednich scenariuszy oraz w udostępnianiu materiałów.

Termin odbycia praktyki

Praktykę realizowałem na przełomie maja i czerwca w klasach drugich, ponieważ klasami pierwszymi zajął się kolega, uczestniczący ze mną w tych studiach.

Sprawozdanie z przebiegu praktyk

Prowadziłem następujące zajęcia:

- 1) w pięciu klasach drugich po 2 godziny
- 2) 5 spotkań indywidualnych
- 3) 2 godziny spotkania z rodzicami.

Ad. 1

W klasach drugich rozpocząłem tematycznie od samopoznania, realizując scenariusz dotyczący oceny własnej postawy wobec pracy w szkole i w domu. Druga godzina poświęcona była skłonnościom zawodowym uczniów. Z dwoma klasami

¹ *Michał Piznal*, nauczyciel języka niemieckiego w Gimnazjum Nr 3 we Wrocławiu.

udało mi się przeprowadzić ankiety, na podstawie których uczniowie mogli poznać swój profil osobowości (sangwinik, choleryk, flegmatyk, melancholik).

Ad. 2

Na spotkania indywidualne umówiły się osoby, które nie uczestniczyły w zajęciach razem z klasą, a od kolegów (koleżanek) dowiedziały się, że zajęcia były ciekawe.

Ad. 3

Jako wychowawca klasy II a w dniu 6. czerwca 2006r. na zebraniu z rodzicami przeprowadziłem zajęcia dotyczące możliwości kształcenia po gimnazjum, profilów klas oraz zasad rekrutacji do szkół i obliczania punktów rekrutacyjnych. Zajęcia były wzbogacone prezentacją w Power Point przy użyciu tablicy interaktywnej.

Dołączam scenariusze przeprowadzonych lekcji, jak również kilka dodatkowych.

Scenariusz 1

Oceniamy własną postawę wobec pracy w szkole i w domu

Adresat: uczniowie I oraz II klasy gimnazjum

Cele: Uczniowie:

- poznają siebie,
- uświadamiają sobie swój poziom wytrwałości, dokładności, obowiązkowości i ambicji,
- wskazują na możliwości poprawy dokładności, obowiązkowości, ambicji,
- wizualizują i przypisują ww. cechy do konkretnych zawodów.

Czas trwania: 45 minut

Opisy ćwiczeń:

1. Uczniowie wypełniają ankietę dotyczącą własnej postawy wobec pracy w szkole i w domu.
2. Nauczyciel podaje wzór odpowiedzi, a następnie uczniowie podliczają punkty za odpowiedzi: tak, nie, nie wiem (zgodne ze wzorem).
3. Uczniowie dowiadują się, jak kształtuje się ich poziom wytrwałości, dokładności, obowiązkowości i ambicji.
4. Uczniowie wskazują zawody, w których ważne są: wytrwałość, dokładność, obowiązkowość.
5. Razem z nauczycielem zastanawiają się i dyskutują, jak mogą poprawić u siebie ww. cechy.

Źródło opracowania: własne

Scenariusz 2

Rozpoznajemy nasze skłonności zawodowe

Adresat: uczniowie I klasy gimnazjum

Cele: Uczeń:

- zna klasyfikację zawodów wg naszych skłonności do pracy z: ludźmi, przyrodą, danymi, techniką lub w zawodach artystycznych,
- potrafi określić swoje preferencje zawodowe.

Czas trwania: 45 minut

Opisy ćwiczeń:

1. Uczniowie wypełniają ankietę skłonności zawodowych.

2. Przenoszą wyniki do tabeli z pięcioma kolumnami i podliczają liczbę wyborów w kolumnach. Uzyskane wyniki różnicują ich skłonności do pracy w poszczególnych grupach zawodów: człowiek – przyroda, człowiek – technika, człowiek – człowiek, człowiek – system znaków, człowiek – działalność artystyczna.
3. Czytają charakterystyki poszczególnych grup zawodów i wybierają sobie w każdej z nich po 2 lub 3 zawody stosownie do własnych skłonności zawodowych.
4. Uczniowie próbują określić wymagania dotyczące tych zawodów.
5. Dyskutujemy na temat tych zawodów – zalety i wady.

Źródło opracowania: własne

Scenariusz 3 **Określamy nasz profil osobowości**

Adresat: uczniowie II klasy gimnazjum

Cele:

- zapoznanie uczniów z typologią temperamentów wg Hipokratesa,
- określenie profilu osobowości uczniów i mocnych oraz słabych stron osób reprezentujących dane profile osobowości,
- poznanie preferencji zawodowych uczniów poprzez wybór zawodów odpowiadających ich temperamentowi.

Czas trwania: 45 minut

Opisy ćwiczeń:

1. Zapoznanie uczniów z terminologią: *sangwinik, melancholik, choleryk i flegmatyk*.
2. Rozdanie kwestionariuszy do określenia profilu osobowości.
3. Określenie mocnych i słabych stron danego profilu.
4. Wybór 3-4 zawodów z listy 180 zawodów poprzez pryzmat osobowości.
5. Określanie cech potrzebnych do wykonywania danego zawodu.
6. Komentarz dotyczący profili osobowości – rzadko występują w czystej postaci.

Źródło opracowania: własne + kwestionariusze

Scenariusz 4 Spotkanie z rodzicami **Moje dziecko wybiera zawód i szkołę**

Adresat: rodzice uczniów klasy II gimnazjum

Cele:

- dostarczenie rodzicom podstawowych informacji o profilach kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych i rodzajach szkół,
- pokazanie rodzicom, jak szukać w internecie informacji o szkołach i ich profilach (podanie przydatnych adresów internetowych),
- zachęcenie rodziców do rozmów z dziećmi nt. wyboru zawodu i szkoły z uwzględnieniem stanu zdrowotnego oraz preferencji zawodowych uczniów,
- zapoznanie rodziców z zasadami rekrutacji (w tym obliczaniu punktów rekrutacyjnych).

Czas trwania: 2 x 45 minut

Metody: wykład z prezentacją w Power Point, dyskusja

Przebieg spotkania:

1. Powitanie rodziców, przedstawienie tematu i celów spotkania.

2. Wypełnienie kwestionariusza 10 pytań: *Co wiem o szkołach i zawodach?*
3. Podanie informacji o profilach kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych i rodzajach szkół.
4. Omówienie zadań zawodowych konduktora i wskazanie na możliwość znalezienia w Internecie informacji nt. innych zawodów.
5. Omówienie zasad obliczania punktów rekrutacyjnych.
6. Podanie adresów 2 stron internetowych przydatnych do poszukiwania informacji o szkołach i zawodach.
7. Zaprezentowanie *Informatora gimnazjalisty*.
8. Rozdanie rodzicom materiałów ze spotkania.
9. Dyskusja z rodzicami.

Źródła opracowania: Internet, „Informator gimnazjalisty”, kwestionariusz: *Co wiem o szkołach i zawodach?*

Scenariusz 5 **Rodzice poznają swoje dziecko – „moje słoneczko”**

Adresat: rodzice uczniów II klasy gimnazjum

Cele:

- uświadomienie rodzicom, jakie cechy posiada ich dziecko,
- uporządkowanie informacji nt. umiejętności i zdolności ich dzieci.

Czas trwania: 45 minut

Przebieg spotkania:

1. Powitanie rodziców oraz przedstawienie tematu i celów spotkania.
2. **Zabawa 1.** Rodzice są dumni ze swoich pociech
Rodzice siedzą w kręgu i uzupełniają po kolei początek zdania:
Jestem dumny z dlatego, że
Omówienie: *Czy trudno jest przypomnieć sobie coś pozytywnego? Jak czują się rodzice, gdy to mówią otwarcie? Co szczególnie podobało się u innych rodziców?*
3. **Zabawa 2.** Każde dziecko ma coś dobrego i złego. Robi coś dobrze i źle. Aby próbować to zmienić, należy to najpierw poznać.

Moje dziecko lubi nie lubi

Moje dziecko potrafi nie potrafi

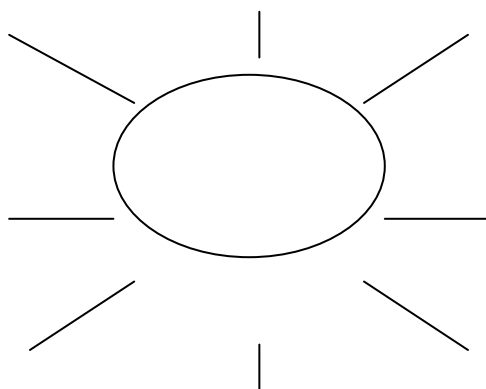
Moje dziecko umie nie umie

Moje dziecko wie nie wie

Moje dziecko uczestniczy nie uczestniczy

Omówienie: *Czy łatwo było uzupełnić zdania? Czy chciałby rodzic coś zmienić? Jeśli „tak” to co? Co się powtarzało u rodziców?*

4. **Zabawa 3.** „Moje słoneczko”
Rodzice uzupełniają słoneczko, wypisując na promykach wszystko to, co jest pozytywne i godne uwagi (Lubi, potrafi, jest

Źródło opracowania: A. Krajna, L. Ryk, K. Sujak-Lesz (red.), *Edukacja zawodoznawcza i edukacja pro jakościowa w szkole*. Wrocław 2005, s. 143.

Scenariusz 6

Wprowadzenie rodziców w tematykę wyboru zawodu

Adresat: rodzice uczniów II klasy gimnazjum

Cele:

- dostarczenie wiedzy o typach zawodów i zawodach,
- aktywizowanie rodziców do włączenia się w proces wyboru zawodu przez ich dzieci,
- dostarczenie informacji nt. czynników trafnego wyboru zawodu.

Czas trwania: 45 minut

Przebieg spotkania:

1. Powitanie rodziców oraz przedstawienie tematu i celów spotkania.
2. Wypełnienie kwestionariusza 38 pytań: *Co wiem o procesach psychicznych mojego dziecka?* Refleksja rodziców nad własnymi dziećmi.
3. Zabawa w AKROSTYCH. Z imion swoich dzieci rodzice układają znane zawody.
4. Burza mózgów – dlaczego ludzie pracują?
5. Mini-wykład: Klasyfikacje zawodów.
Według obiektu działań: człowiek – przyroda, człowiek – człowiek, człowiek – dane liczbowe, człowiek – technika, człowiek – działalność artystyczna.
6. Zabawa – rodzice bawią się w grę „20 pytań” – zgadywanka czy jest to praca zbiorowa, indywidualna, itp.
 - Ćwiczenie: Co uczniowie potrzebują wiedzieć, aby podjąć decyzję dotyczącą dalszej edukacji lub wyboru zawodu?
 - Sporządzamy listę czynników potrzebnych młodemu człowiekowi oraz źródła ich realizacji.

Źródła opracowania:

A. Krajna, L. Ryk, K. Sujak-Lesz (red.), *Edukacja zawodoznawcza i edukacja pro jakościowa w szkole*. Wrocław 2005, s.145.

Kwestionariusz: *Co wiem o procesach psychicznych mojego dziecka?*

Scenariusz 7

Poznaję zawody

Adresat: uczniowie II klasy gimnazjum

Cele:

- dostarczenie uczniom podstawowych informacji o zawodach,
- uświadomienie uczniom ich preferencji w wyborach edukacyjno-zawodowych,
- poznanie preferencji zawodowych uczniów.

Czas trwania: 45 minut

Opisy ćwiczeń:

1. Prowadzący dzieli grupę na 10 zespołów 2-3 osobowych. Każdy zespół losuje 1 kartkę z charakterystyką zawodu.
2. Po przeczytaniu charakterystyki każdy zespół bierze ze stołu kartkę z nazwą zawodu odpowiadającą charakterystyce tego zawodu.
3. Każda grupa czyta na głos charakterystykę zawodu, podaje jego nazwę i wyjaśnia, które informacje pomogły jej odgadnąć nazwę zawodu.
4. W końcowej części ćwiczenia prowadzący informuje, że często wybierając zawód nie mamy wiedzy, jak w rzeczywistości funkcjonuje ktoś, kto ten zawód wykonuje. Prowadzący kieruje rozmową w taki sposób, aby od każdego uczestnika uzyskać odpowiedzi na następujące pytania:
 - *Który z omawianych zawodów mógłbyś wykonywać?*
 - *Którym zawodem w ogóle nie jesteś zainteresowany?*
 - *Jeśli chciałbyś zdobyć wybrany zawód to czy orientujesz się, które z przedmiotów szkolnych, a w konsekwencji Twoje osiągnięcia i Twoja wiedza odegrają kluczową rolę w osiągnięciu celu?*
 - *Czy orientujesz się, jaki poziom edukacji musisz ukończyć, aby zdobyć kwalifikacje do pracy w tym zawodzie?*
 - *Czy wiesz, w jaki sposób i gdzie szukać informacji o wybranym zawodzie i kierunkach kształcenia umożliwiających zdobycie zawodu?*

Prowadzący zachęca do korzystania z informatorów: *Informatora gimnazjalisty* oraz *Informatora o zawodach* i rozmów z osobami wykonującymi zawód wybrany przez ucznia.

Pomoce: Kartki z zawodami i ich charakterystykami: nauczyciel, lekarz, architekt, prawnik, policjant, kierowca, pilot wycieczek, kucharz, farmaceuta, informatyk.

Źródło opracowania:

Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów. Część 3 – *Gry i ćwiczenia grupowe z podziałem na kategorie wiekowe: 13-15 lat, 16-19 lat, powyżej 19*, s. 69-71 i 136-139.